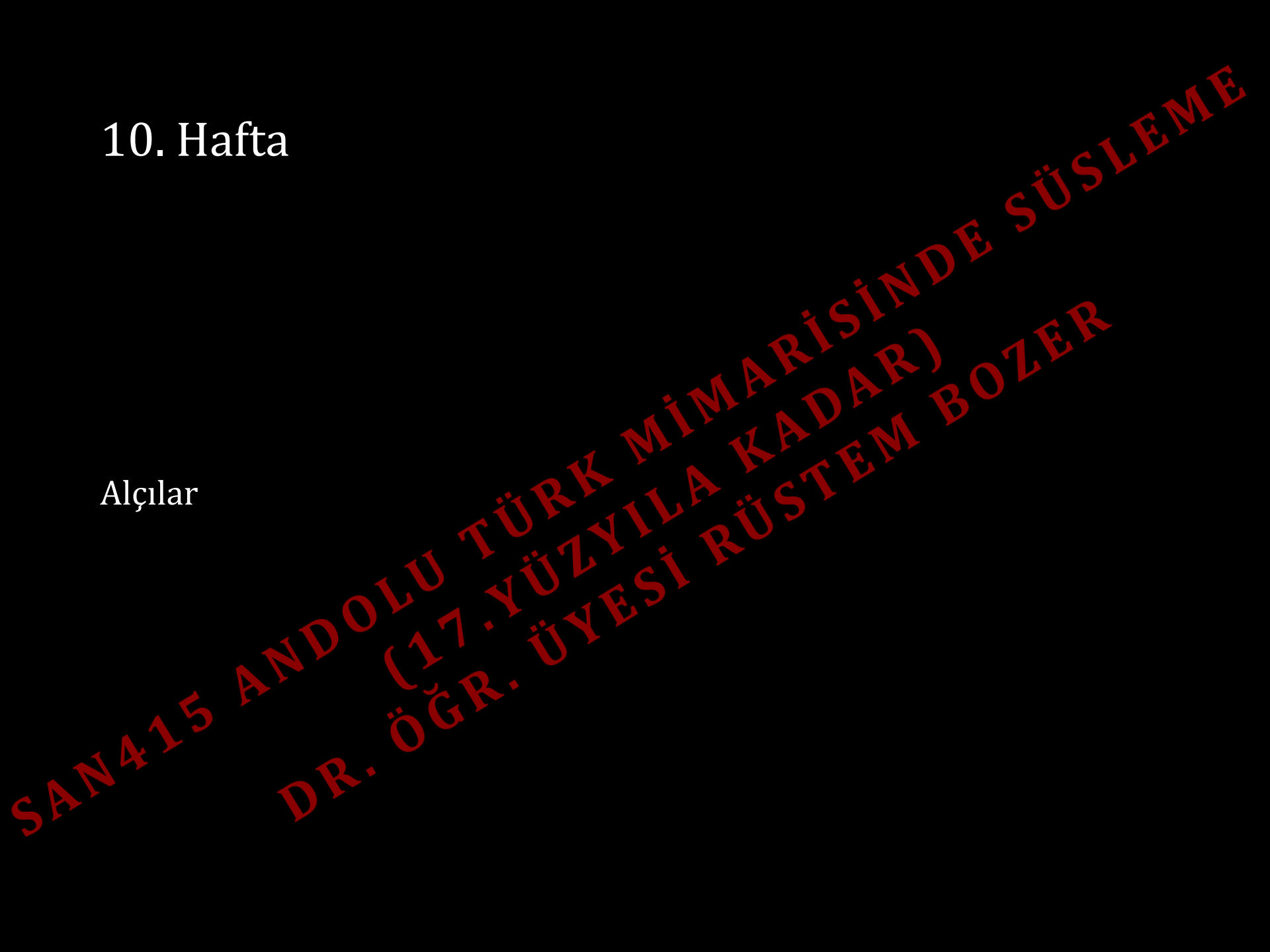

10. Hafta

Alçılar

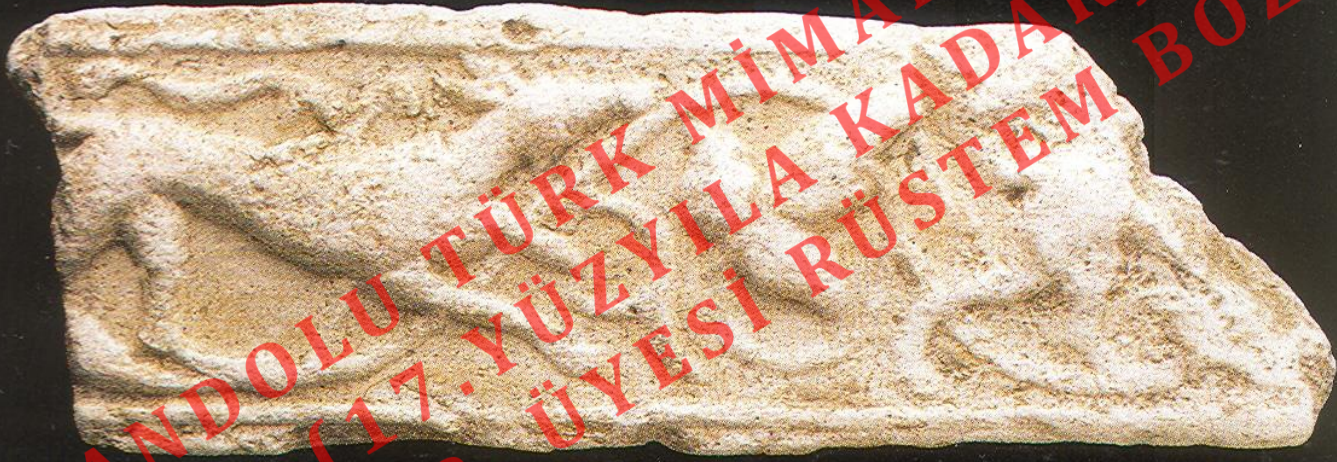
**SAN415 ANDOLU TÜRK MİMARİSİNDE SÜSLEME
(17.YÜZYILA KADAR)
DR. ÖĞR. ÜYESİ RÜSTEM BOZER**

Orta Doğu ve Asya'da eskiden de kullanılan alçının, bilhassa Sasani, Abbasi ve Selçuklu örnekleri dikkat çekicidir. Abbasiler tarafından Türk askerleri için 9. yüzyılda Bağdat'ın kuzeyinde kurulan Samarra şehrinde, soyut kıvrımlı desenlere sahip bir grup alçı, Türklerin İslam sanatına kazandırdığı eğri kesim tekniğinin önemli bir uygulaması olarak karşımıza çıkar. Selçukludan günümüze ulaşan Anadolu'daki alçı işçiliği, İran coğrafyasındaki örneklerine göre geri planda kalmış görünür. Buna karşılık Hasankeyf Koç Camii, yıkılan Van Ulu Camii, Ankara Aslanhane Camii ile saray ve köşklere ait alçı süslemelerin gösterişli örnekleri bir zamanlar Anadolu'da da şimdi bildiklerimizden daha ileri ve çok eserin varlığını düşündürür.

Selçuklu devrinin elimizdeki alçı malzemesini mimari süslemede kullanılanlar teşkil eder. Mihrap, duvar yüzeyleri, pencere şebekeleri, raf ve niş gibi elemanlarda karşımıza çıkan alçı, çini ve tuğlayla birlikte de kullanılmıştır. Ankara Aslanhane Camii mihrabı çini ile alçının aynı tasarımda bulunduğu Anadolu'daki en muhteşem örnektir. Alçının az bilinen ve bütün örneği kalmamış kullanımlarından biri pencere şebekeleridir. Hem saray ve köşk, hem de mescit gibi yapıların kazı ve restorasyonlarında ele geçen buluntular renkli camların takıldığı alçı şebekelerin yapı türüne göre bir ayırım yapılmadan kullanıldığını kanıtlar.

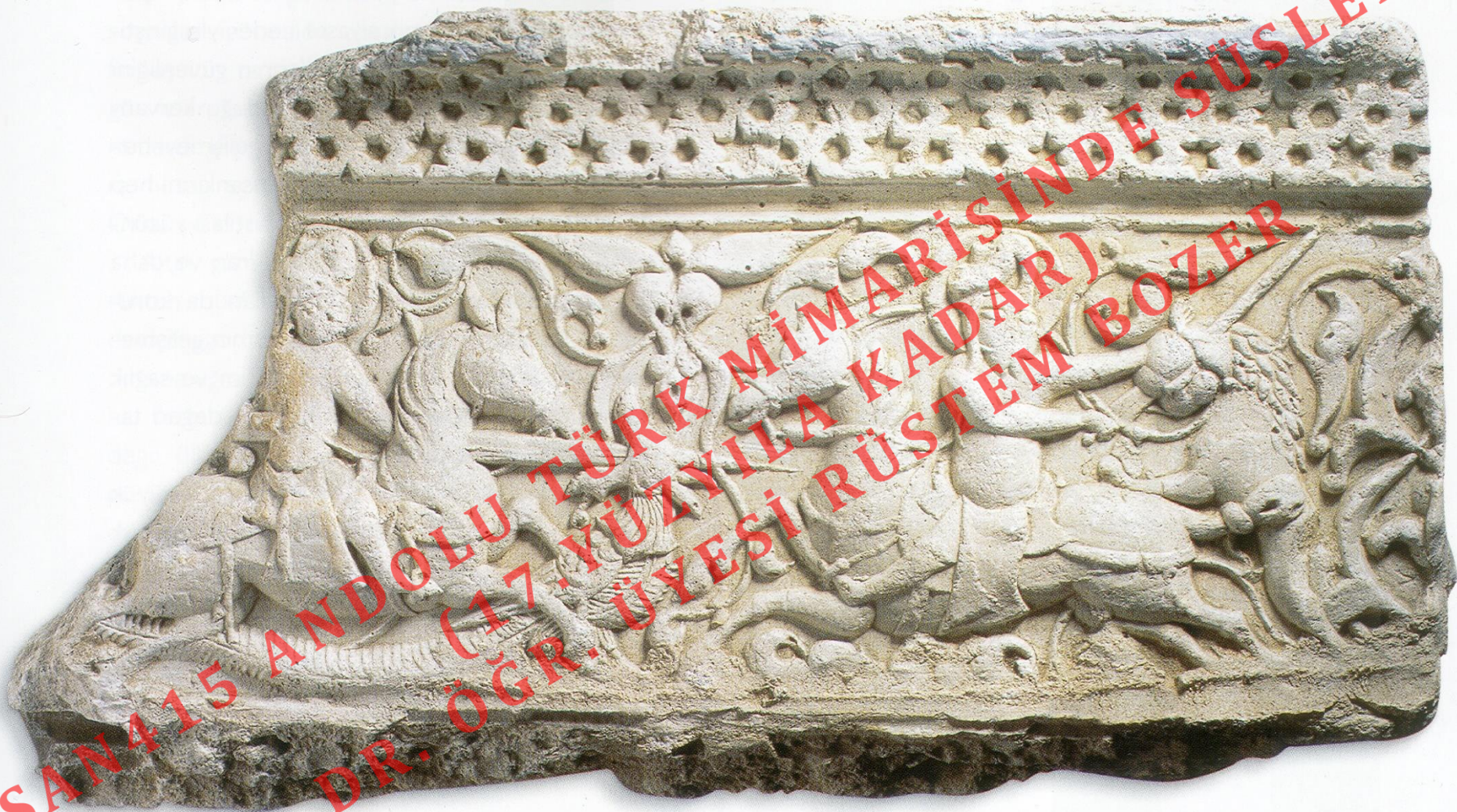
Selçuklu devrinden kalan en yoğun ve etkileyici alçı grubunu saray ve köşklerin odalarındaki nişli raflarda görmekteyiz. Kubadabad, Alanya ve Konya Alaaddin sarayları ile Yozgat Delice Köşkü'ndeki kazılarda bulunan ve Felekabad Sarayı'na ait olduğu ileri sürülen alçılar çoğunlukla kırık haldedir. Bunların nasıl bir bütün meydana getirdiğini, Kubadabad Sarayı'ndaki örnek ışık tutar. Kubadabad'da Büyük Saray denilen yapının bir odasında karşılaşılan bordürlerle kuşatılmış kemerli nişlere sahip rafların, yan yana ve en az iki kat halinde sıralandığı belli olmaktadır.

Kalıplama tekniğiyle yapılan saray ve köşk alılarında, başta ini ve taş olmak üzere, devrinin diğer eserlerine paralel bir üslup sergileyen figürlü süslemeler yaygındır. Devrine uygun olarak son derece dinamik bir görüntüye sahip figürlerde insan, hayvan ve fantastik yaratıkların çeşitli örneklerini görmek mümkündür. Geometrik desenler de önemli bir yer tutar. Bitkisel süsleme ve yazı azdır. Alanya Sarayı ile Karatay ini Eserler Müzesi'ndeki birkaç parça alıda görülen kırmızı boya, süslemeye renk unsurunun da katıldığına işaret etmesi bakımından önemlidir.

SAN415 ANDOLU TÜRK MİMARİSİNDE SÜSLEME
DR. ÖĞR. ÜYESİ RÜSTEM BOZER (17. YÜZYILA KADAR)

SAN 415 ANDOLU TÜRK MİMARISİNDE SÜSLEME
DR. ÖĞR. ÜYESİ RÜSTEM BOZER

SAN415 ANDOLU TÜRK MİMARISİNDE SÜSLEME
(17. YÜZYILA KADAR)
DR. ÖGR. ÜYESİ RÜSTEM BOZER

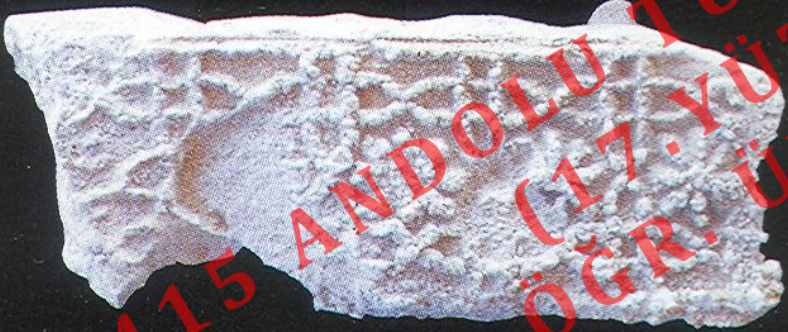
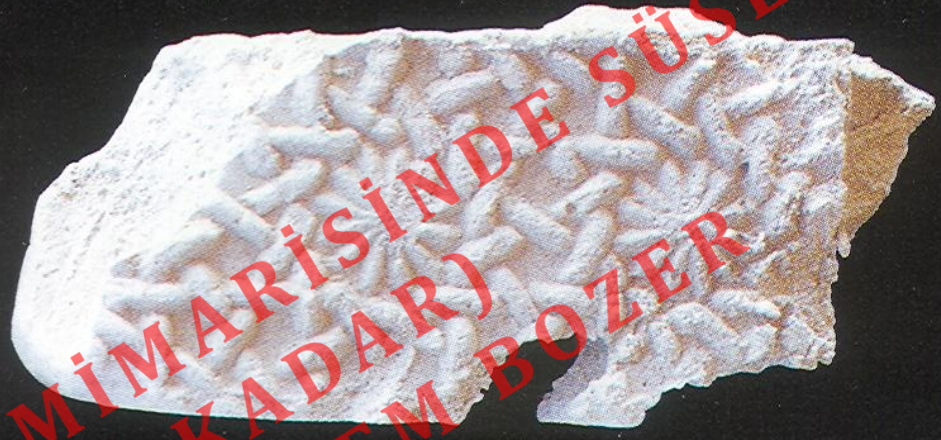

SAN415 ANDOLU TÜRK MİMARİSİNDE SÜSLEME
DR. ÖĞR. ÜYESİ RÜSTEM BOZER
(17. YÜZYILA KADARI)

80

SAN415 ANDOLU TÜRK MİMARISİNDE SÜSLEME
(17. YÜZYILA KADAR)
DR. ÖGR. ÜYESİ RÜSTEM BOZER

SAN415 ANDOLU TÜRK MİMARİSİNDE SÜSLEME
(17. YÜZYILA KADAR)
DR. ÖGR. ÜYESİ RÜSTEM BOZER